

נושא העבודה

הפסקת הריון

**העבודה מוגשת בחסות העמותה של
נוער שוחר משפט עברי.**

הקדמה אישית

את הנושא – הפסקת הריון או בשפת יומיום "הפלה" בחרתי מכמה סיבות שונות.

האחת היא, מורכבות הנושא.

מכיוון שמדובר פה בדין ודיין על אדם בהתהוותו, שנמצא בתוך גוף של אדם (אישה)
אחרת.

לדעתי הנושא הזה, הוא מורכב מאוד, שכן קשה מאוד לפקח על הריון אישה כראוי מבלי לפגוע בזכויות לחירות שלה, וישנן גבולות שלבית המשפט אין לחצות מבחינת הפרטיות של האישה ושל משפחתה.

סיבה נוספת לבחירת הנושא הוא המצב הסוציו-אקונומי של המשפחה ואו האישה. מאוד מעניין אותי לראות, אם וכמה תופס הנופח הזה במערכת המשפט, שאמורה להיות צודקת כלפי כלל האוכלוסייה.

תוכן העניינים :

4	פרק ראשון :	מבוא
5	פרק שני :	איסור ההפלה לבי ישראל (הלכה)
7	פרק שלישי :	היתר להפלת עובר (הלכה)

9	פרק רביעי :	מעמד העובר במשפט הישראלי
11	פרק חמישי :	הפלה בחוק הישראלי
16	פרק שישי :	השוואה בין משפט עברי לישראלי
18	פרק שביעי :	סיכום
19	ביבליוגרפיה :	

מבוא

נושא העבודה הפסקת הריון (הפלה).

השאלה המשפטית שבא נדון היא מתי הפלה הינה חוקית ?

העבודה תתבצע על סמך מקורות מהימנים מהמשפט הישראלי (פסקי דין חקיקה ספרות אקדמאית).

ומהמשפט העברי (תנ"ך, רמב"ם ואף חכמי הדור שלנו).

בעזרת מקורות אלה, נתמצת ככל האפשר את המסקנות המתבקשות ונענה על השאלה המשפטית הנ"ל.

אנסה להבהיר את עניין חוקיות ההפלה בימינו אנו.

נשווה בסוגיה בין המשפט העברי לישראלי ונסכם מסקנות, לקחים ואת אופיין של כל אחת מדרכי השיפוט.

איסור ההפלה לבני ישראל:

בין בני ישראל לבני נח, ישנו הבדל באיסור הריגת עובר.

בן נח, שהרג עובר חייב מיתה ואילו ישראל אינו חייב מיתה.

הסיבה לכך היא, שבעת ציוותה התורה את בני נח לא לרצוח, היא הוסיפה וציוותה על איסור הריגת עובר, ובעת שציוותה את בני ישראל – לא נוסף איסור מיוחד ואף לא רמז לאיסור שכזה.

רק במקום אחד ישנו התייחסות לחובל באישה וגורם לה להפיל את עובריה – עליו לפצות אותה בכסף בסכום שייקבע על ידי סמכות בית הדין.

כמו שנאמר בשמות כא' פס' כב' :

”כִּי יִנְצוּ אֲנָשִׁים, וְנָגְפוּ אִשָּׁה הָרָה, וַיֵּצְאוּ לְדִיָּהּ וּמֹתוֹ, לְאִשָּׁה, עֲנוּשׁ יַעֲנֵשׁ פֶּאֶשֶׁר יִשִּׁית עֲלָיו בְּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן בְּפָלְלִים”.

השאלה שעולה כאן האם לבני ישראל נאסר להרוג עובר ?

הרי נאמר שהפוגע בעובר משלם קנס אך מה כאשר הורי העובר רוצים לבצע הפלה ?

מי אמר שאסור עליהם לעשות כן ? האם קיים איסור מפורש ?

לפי הפרשן הרב אליעזר מלמד¹ ניתן להבין :

”תשובה לכך נמצאת בכלל המובא בתלמוד²

שלא יכול להיות דבר שיהיה אסור על בני נח ואילו לבני ישראל יהיה מותר.

כלומר, מעצם זה שאנו רואים שלבני נח אסור להרוג עובר, יש ללמוד שגם לישראל אסור להרוג עובר.

ואף שבן נח נהרג על הריגת עובר ואילו ישראל אינו נהרג, מכל מקום, האיסור קיים גם לגבי ישראל.”

¹ פניני הלכה הרב דוד אליעזר פרק ג' בנושא הפסקת הריון.

² סנהדרין נט, א'.

הרב מראה בבירור שקיים איסור כיוון שאין דבר שעל בני נח יהיה קיים איסור מסוים ועל בני ישראל- לא.

היתר להפלת עובר

אחת השאלות הקשות בהלכה, היא השאלה האם מותר לאשה במקרים מסוימים להפיל את עובריה. לצורך ברור סוגיה הלכתית-מוסרית זו, נבאר תחילה כמה כללים.

מצד אחד, ברור לכל שישנו איסור להמית את העובר או לגרום למיתתו. ומצד שני ברור שכל זמן שהעובר לא יצא ממעי אמו, עדיין אין עליו דין של אדם חי. הוא אינו יורש את אביו כבכור, ומי שהמיתו, למרות שעבר בזה על איסור, אין בית-הדין מענישו על כך. ורק מרגע לידתו הוא נחשב לאדם, וכל דיני אדם חלים עליו, לדוגמה: הוא יכול להיטמא, והוא יכול להיות יורש כבכור, וההורג אותו חייב מיתה³.

מעמד העובר:

---

³ נדה, ה', ג'.

כלומר, לעובר יש מעמד ביניים, מעמד של מי שעומד להיות אדם אבל עדיין אינו נחשב לאדם. ולכן במקרה של התנגשות בין חייו של העובר לחייה של האם, עדיפים חייה האם על חייה העובר, ומותר להמית את העובר כדי להציל את האם. כגון, במקרה שהאישה מתקשה מאוד בלידה, והרופאים משערים שהיא עומדת למות מקשיי הלידה, במקרה כזה עדיפים חייה האם על חייה העובר, ומותר להמית את העובר כדי להציל את האם.

כמו שנאמר במסכת אוהלות⁴ :

"האשה שהיא מקשה לילד, מחתכין את הוולד במעיה ומוציאין אותו איברים איברים, מפני שחייה קודמין לחייו."

כלומר, גם אם נותרו דקות ספורות להולדת הבן, מאחר שלא יצא עוד לעולם אינו נחשב חי ועל כן, מותר להרוג אותו כדי להציל את החיים של אמו.

אבל מרגע שנולד (יצא ראשו או איבר ממנו), הוא נחשב לאדם חי לכל דבר ! ואפילו אם האם נמצאת במצב מסוכן, אין להורגו כדי להציל אותה, משום :

"אין דוחים נפש מפני נפש". כלומר אין הורגים אדם, כדי להציל חברו.

בתלמוד⁵ שאלו על כך שאם ניתן להתייחס לבן ברודף, שהרי הוא זה שגורם למיתתה של האם, ומדוע אם כן אסור להציל את האם על ידי הריגתו?

ומסביר רש"י :

"כל זמן שלא יצא לאוויר העולם, לאו נפש הוא, וניתן להורגו ולהציל את אמו".

והרמב"ם⁶ :

---

⁴ מסכת אוהלות פרק ז', ו'.

⁵ סנהדרין עב', ב'.

”הרי זו מצות לא תעשה שלא לחוס על נפש הרודף.

לפיכך הורו חכמים שהעובדה שהיא מקשה לילד מותר לחתוך העובר במעיה בין בסם בין ביד מפני שהוא כרודף אחריה להורגה, ואם משהוציא ראשו אין נוגעין בו שאין דוחין נפש מפני נפש וזהו טבעו של עולם.”

לפי הפרשנים התינוק אינו אשם בכך, שהרי כך הוא טבע העולם, ולכן לא ניתן להחשיבו כרודף. ומאחר שכבר יצא ראשו או רוב גופו לאוויר העולם, יש להתייחס אליו כאל אדם חי לכל דבר, ואסור להורגו כדי להציל את אמו.

מעמד העובר במשפט הישראלי

המשפט הישראלי רואה בזכות לחיים, זכות עליונה. ההכרה בחשיבות החיים ובקדושתם והנכונות להגן עליהם, עוברת כחוט השני בחקיקת הכנסת ובפסיקת בתי המשפט של המדינה מאז הקמתה. ב-1992 חוקק חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, המהווה חלק מחוקת המדינה הנמצאת בהתהוות. בשנת 1994 הוסף לחוק היסוד סעיף הקובע: ”זכויות היסוד של האדם בישראל מושגות על ההכרה בערך האדם, בקדושת חייו ובהיותו בן חורין, והן יכובדו ברוח העקרונות שבהכרזה על הקמת מדינת ישראל”.

מן הזכות לחיים נגזרת החובה לשמר חיי אדם ולעשות הכל על מנת למנוע הפסקת חיים. תפיסה זו, המונחת ביסוד האתיקה המשפטית והרפואית, מעוררת שאלות סבוכות שעם

---

⁶ הל' רוצח ושמירת הנפש, א' ט'.

חלק קטן מהן היה על בתי המשפט בארץ להתמודד במקרים שהובאו בפניהם. מן החובה לשמר חיי אדם, נובעת חשיבותה העליונה של השאלה, האם עובר הוא "אדם"?

תחימת הגבולות המדויקים של הקטגוריה "אדם" היא, אם כן, בעלת חשיבות משפטית רבה, משום שבמקום שם עובר הגבול בין "אדם" לשאינו אדם, עובר גם גבול תחולתן של רבות מהנורמות הבסיסיות ביותר של המשפט הישראלי ושל הזכויות והחובות הנובעות מהן. מהו הרגע בו מתחילים החיים? זו שאלה מורכבת. היא זכתה לתשובות שונות בשיטות משפט שונות, החל מקביעת תחילת החיים ברגע ההפריה ממש. והמשך בקביעתה בשלבים שונים של ההיריון.

חלק משיטות המשפט המודרני קובעות כי מתבקש להעניק לעובר זכויות ולהגן עליהן החל מהשבוע ה-24 להריון, שאז מסוגל העובר לראשונה להתקיים באופן עצמאי. השאלה מתי מתחילים חיים אנושיים הראויים להגנה, עולה הן בהקשר להגנה על החיים בטרם לידה מפני מניפולציות גנטיות ואחרות, הנלוות לטכניקת ההפריה המלאכותית, והן בזיקה להפלה המלאכותית.

אם יוגדר העובר – ואולי אף הביציות המופרות – כ"אדם", תהיינה לכך השלכות משפטיות מרחיקות לכת.

החוק הפלילי אוסר על הפסקת הריון ומטיל על מי שהפסיקו, עונש מאסר עד חמש שנים¹. עונש זה קל במידה משמעותית מן העונשים המרביים. החוק גם מאפשר, מטעמים המוטלים על הריגת אדם מיוחדים, הפסקת הריון באישור וועדה שהוקמה על-פי חוק.

בית המשפט העליון דן בעתירה של אביו של עובר למנוע את הפלת הוולד. האם ביקשה מוועדה שהוקמה על-פי חוק, להתיר לה לבצע הפלה. האב התנגד לכך בהביעו את רצונו להבאת התינוק לעולם. נפסק, כי זכות האישה על גופה, גוברת על זכות ה"וטו" של האב וכי אין לאב מעמד להתנגד לפנייתה של האישה לוועדה.

¹ ראה להלן נספח 1. חוק העונשין התשל"ז – 1977.

הפלה בחוק הישראלי

חוק הפסקת הריון בישראל:

חוק הפסקת הריון במדינת ישראל הוא אחד הפרקים בחוק העונשין² הוא נמצא בין סעיף א' לחוק העוסק ברצח והריגה, לבין סעיף ג' העוסק באחריות לשלום אדם (הכולל את חובותיהם של הורים לילדיהם הקטינים).

מיקומו של החוק דווקא במקום זה רומזת על האופן בו המדינה תופשת ביצוע הפלות, כאקט שיש בו גרימת מוות. החוק מגדיר למי ובאילו נסיבות מותר לבצע הפלות, וקובע כי ניתן לבצע הפלות בישראל רק במסגרת גבולות החוק. אדם, ובכלל זה רופא, המבצע הפלות שלא כחוק, עובר עבירה פלילית ועלול להישפט ולהיענש במאסר של עד חמש שנים.

---

² ראה להלן סעיפים 312-321, נספח מס' 2

תהליך ביצוע ההפלה כחוק:

התהליך לביצוע הפלה מופיע בחוק נפרד הנקרא: תקנות העונשין הפסקת הריון (תשל"ח – 1978). אישה המעוניינת לבצע הפלה צריכה לפנות לוועדה לאישור הפסקת הריון. ועדה מסוג זה קיימת בכל בית חולים שיש בו מחלקת יולדות. כמו כן מתקיימות ועדות מסוג זה גם במרפאות ובתי חולים פרטיים שקיבלו אישור לכך ממשרד הבריאות. החוק מגדיר בדיוק מי הם אנשי המקצוע שצריכים להרכיב את הוועדה, והוועדה תחשב לחוקית רק אם כל אנשי המקצוע נמצאים בה:

- לכל ועדה צריכה להיות מזכירה
- רופא מיילד המומחה בגניקולוגיה
- רופא מומחה נוסף מהתחומים: גניקולוגיה ומיילדות, פסיכיאטריה, רפואת משפחה או בריאות הציבור
- עובד סוציאלי

כמו כן מחייב החוק כי אחד מאנשי הוועדה יהיה אישה. אישה המבקשת להגיש בקשה להפסקת הריון צריכה להגיע למשרדי הוועדה עם תעודה מזהה, ודו"ח רפואי (במידה ויש) המפרט נסיבות רפואיות לקיום ההפלה.

האישה תתבקש למלא שאלון ובו נתונים האישיים והסיבות בשלהן היא פונה לוועדה. לאחר מכן תשוחח עם עובדת סוציאלית ורופא אשר יסבירו לה את הסיכונים והשלכות שבביצוע הפלה, וכן יציעו אלטרנטיבות וגורמים רפואיים נוספים עמם ניתן להתייעץ בטרם קבלת ההחלטה.

לאחר השלבים המוקדמים נערך דיון בוועדה והועדה קובעת אם היא מאשרת את הבקשה אם לאו. החוק קובע כי זכותה של האישה להופיע בפני הוועדה ולטעון את טענותיה. על חברי הוועדה לנמק את החלטתם בכתב.

נסיבות מוצדקות לבקשת הפלה:

- היא מתחת לגיל 17
- היא מעל גיל 40
- אישה לא נשואה שהרתה לגבר מחוץ למסגרת נישואין, או אישה נשואה שהרתה לגבר שאינו בעלה.
- קיים חשש כי העובר סובל ממום, מחלה או נכות
- ההיריון נוצר כתוצאה ממעשה פלילי (אונס או גילוי עריות)
- ההיריון עשוי לסכן את בריאותה הפיזית או הנפשית של האישה
- במקרי חירום (!) בהם ישנה סכנה ממשית לחיי האישה, מתיר החוק לרופא להפיל את עובריה גם ללא מתן אישור וועדה.

בבית המשפט העליון בשבתו בית משפט לערעורים אזרחיים ע"א 413/80

פלונית נ' פלוני

הערעור דן בשאלה אם יש לבעל מעמד על-פי חוק בדיון בבקשה להפסקת הריון,

המוגשת על ידי אשתו. בית המשפט העליון פסק :

- א. (1) לאור ייחודן של ההוראות שבחוק העונשין, תשל"ז-1977, ולאור אופיין הממצה, יש לתור רק במסגרתן אחרי כללי המותר והאסור בתחום הפסקת הריון.
- (2) חוק העונשין אינו מקנה לבעל זכות וטו או זכות אחרת, מכוחה יכול לדרוש הימנעות ממתן החלטה בקשר להפסקת הריון.
- (3) בחוק אין גם הוראה כלשהי בדבר זכות הטיעון של הבעל לפני הוועדה, המוסמכת לאשר בהפסקת הריון לפי סעיף 315 לחוק העונשין.
- (4) (אליבא דשופט מ' שמגר): הוועדה רשאית לשמוע לפי שיקולה דבריו של מי שיש לו נגיעה לעניין, המבקש להביא לפניו עמדתו בנושא הנתון להכרעתה, אם היא סבורה, כי יהיה בדברים שיושמעו לפניו, לכאורה, כדי לסייע בידה להגיע להחלטתה, ובלבד שלא תעוכב בשל כך פעולת הוועדה, ולא תיפגע זכותה של האישה.

כלומר, לאב אין זכות כיוון שאין שום חוק שמציג את זכות טיעון הרב, אך קובע בית

המשפט שמן הראוי להקשיב לנימוקו של האב. בית המשפט בסופו של דבר, הוסיף

ואמר שזכות הטיעון היא מוצדקת, ושאין עליה להישלל. לבעל ישנה זכות להשמיע את טיעונו, אך אין לו זכות להטיל "וטו" או להחליט בנוגע לעובר ובניגוד לוועדה המוסמכת.

מדובר במקרה של אישה ובעל פרודים, בעלי בת אחת בת 3. האישה, נכנסה עוד הפעם להריון, אך מכיוון שנפרדו השניים, היא מעוניינת להפסיק את ההיריון.

לעומתה, הבעל אינו רוצה בכך ומבקש מבית המשפט לשמוע את נימוקיו, להתחשב בוותק נישואיהם, ואף לבסס את טיעונו בביטוי להסכם להתחייבות השארת העובר לפני הרב בן-אלישע.

בית המשפט דחה את ביססו מהעובדה שאין לקחת מכן הסכם והתחייבות אלא רק הצהרת כוונות, ועל-כן אי אפשר לבסס את טיעונו בעזרתו.

הוסיף בית המשפט ואמר כי אין בחוק העונשין בסעיפים 321³-312 שום אזכור לזכות האב להטיל או וטו או לכל זכות אחרת, ועל כן, יש לבדוק את נסיבות העניין בוועדה חוזרת שתחליט אם הפסקת ההיריון עומדת בקריטריונים.

בגץ 98/831

התנועה לשמירת זכויות הציבור הדתי והחרדי בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

פסק-דין

השופטת ד' דורנר: על-פי הדין הישראלי, הפלה מותרת רק על-יסוד היתר של ועדה סטטוטורית, אשר ניתן על-יסוד טעמים הקבועים בחוק. העובדה שהאישה ההרה אינה חפצה בילד שבבטנה אינה נמנית על טעמים אלו. על רקע זה, מבקשת העותרת בעתירתה, כי המדינה תנקוט בפעילות יזומה לאכיפת האיסור על הפלות שלא ניתן היתר לגביהן. בתשובה לעתירה הסבירה המדינה, כי "עבירות על איסור הפסקת הריון קשות לגילוי מעצם טבען", וכי: לפעולות גילוי וסיכול יזומות של עבירות יש מחיר של פגיעה, במידה זו או אחרת, בחירויות הפרט... שימוש באותם אמצעים באופן דומה [לאמצעים בהם עושים שימוש לגילוי עבירות סמים], ככלי שגרתי לגילוי וסיכול עבירות הפסקת הריון, עלול לפגוע באופן בלתי מידתי בחירויות הפרט.

---

³ ראה להלן נספח 1

עם זאת, מציינת המדינה בתשובתה, כי "בשום פנים ואופן רשויות החקירה והתביעה אינן מפעילות מדיניות של התעלמות מעבירות על סעיפי חוק העונשין בהפסקות הריון". מדיניות זו, המתוארת לעיל, אינה חורגת ממתחם הסבירות, בהתחשב במכלול התפקידים המוטלים על המשטרה והתביעה. לא מצאנו, על-כן, עילה להתערבותנו, ואנו דוחות את העתירה. ניתן היום, א' באדר ב תש"ס (8.3.2000).

מפסק דין זה, אנו למדים כי בית המשפט רואה בחומרה הפסקות הריון שלא כחוק, אך מודע לכך שאין לו הסמכות להתערב פרטיות של האישה ושאר הנשים בישראל, ועל כן מחליט שלא להתערב בנושא הנ"ל, כלומר דוחה את העתירה של התנועה לזכויות הדתיים והחרדים בישראל נגד היועמ"ש שניסתה לתת מענה לאישה שרוצה להפיל את עובריה ללא נסיבות מוצדקות.

השוואה בין משפט עברי לישראלי

בין המשפט העברי לישראלי בנושא הפסקת הריון ישנן נקודות דמיון ושוני. אנסה לתארן ככל האפשר במידה תמציתית ובמשמעותן.

נקודות דמיון :

* איסור הפסקת הריון - בשתי שיטות המשפט, אין להפסיק את ההיריון מבלי לספק נסיבות מוצדקות כלומר, הסבר מפרט וצודק, להפלת העובר.

* מעמד העובר - בשתי גישות המשפט, ישנה התייחסות מורחבת למעמד העובר כאדם. במשפט העברי וכמו כן במשפט הישראלי, דנים פרשנים ושופטים בהגדרתו ובקושי שיש להגדירו. הקושי נובע מהיבט פיזי – הרי שעדיין לא נולד, אך בשלבים מסוימים מפתח צורה ורקמות, ואף מסוגל לחיות ללא עזרת אמו. קושי נוסף הוא ההשלכות של הגדרת עובר כאדם - כיוון שגם במשפט העברי כמו במשפט הישראלי, ישנן השלכות נרחבות על זכויותיו של העובר אם יוגדר ואם

לא יוגדר כ- "אדם". אם יוגדר כאדם בעברי- דין הורגו מיתה, ואם יוגדר בישראלי- דינו עד מאסר עולם, אך בישראלי הדין הוא מאסר עד 5 שנים (מופחת בהרבה מדין רוצח). בנוסף, בשתי שיטות המשפט בכל מקרה ישנה התייחסות לנסיבות וכל מקרה לגופו.

* נסיבות מוצדקות - גם במשפט העברי וגם במשפט הישראלי, ישנן כמה נסיבות מוצדקות להפסקת ההיריון ולהפלת העובר. האחת, היא התנגשות בין חיי האם לחיי העובר. כאשר רואים כי בעת ההיריון ובעת הלידה ישנה סכנה ממשית לחיי האם, ניתן בשתי שיטות המשפט היתר להפיל את העובר בכדי להציל את חיי אמו.

נקודות שוני :

* ביצוע הפלה – במשפט העברי אין התייחסות מסוימת לדרך הפלה, ואילו במשפט הישראלי ישנה התייחסות מורחבת. במשפט הישראלי, אישה המעוניינת לעבור הפלה תהיה חייבת לעבור דרך ועדה סטטוטורית רפואית, שתיתן את אישורה להפלה. האישה עוברת במגוון של אנשי מקצוע מומחים (רופא, גניקולוג מומחה ביילוד, רופא מומחה נוסף, עובד סוציאלי ואף עוד 2 מייעצים: רופא מומחה בנאונטולוגיה ובגנטיקאי). הדרך הזאת, מבטיחה אם כן את החלטתה השקולה של האישה המעוניינת לבצע הפלה חוקית, ואת ביטחון חייה האישיים, כאשר היא עוברת הפלה במוסד רשמי ומומחה.

* ענישה – במשפט העברי אין עונש קבוע להפסקת הריון אך כמובן שיש איסור, אלא אם-כן, מדובר בוולד שכבר יצא ראשו או חלק מאיבריו, ודין ההורג אותו דינו כרוצח כיוון שכבר יצא לעולם ומעמדן- כאדם. לעומת זאת, אין התייחסות

נרחבת במשפט הישראלי לרגע הולדת הוולד אלא התייחסות להפלה לא חוקית כל זמן שתקרה. הענישה הינה עד 5 שנות מאסר- בפועל נמוכה משמעותית מרצח, אך מספיקה להרתעה מפני הפלות לא חוקיות.

סיכום

לסיכומו של דבר, ניתן לראות כי ישנן נקודות דמיון רבות בין המשפט העברי לישראלי וישנה אף זיקה מהמשפט הישראלי לעברי.

בשתי גישות המשפט, ישנה התייחסות נרחבת לקביעת מעמדו של העובר והמורכבות בכך, מכיוון שהגדרתו כאדם או לא, קובעת את הזכויות שלו ואת דין הפלתו.

במשפט העברי ישנה התייחסות לרגע הלידה- מרגע שיצא אחד מאיברי הוולד- דין הורגו כדין רוצח, כלומר מרגע זה, מעמדו האבסולוטי הוא כאדם, אך בעת ההיריון ישנו איסור ואין איזו שהיא צורת עונש קבועה.

במשפט הישראלי ישנה העדפת חיים, כלומר שיוצאים מנקודת הנחה אינטרסנטית של העובר בבטן האישה, ומעמדו כאדם או כבעל זכות להיוולד יכולה להיקבע על-פי נסבות שונות.

בנוסף, קיימת החמרה בחוקיות ההפלה. ישנן נסיבות מאוד מורחבות וצודקות להפסקת ההיריון, וישנם גורמים מוסמכים שייקבעו את נכונות ההפלה.

ישנו עונש קבוע של עד חמש שנות מאסר לעוברי ההפלה שלא כחוק, אך ישנה מידת התערבות מוגבלת של בית המשפט בחיים הפרטיים של המשפחה ובפרט של האישה.

רשימה ביבליוגרפית

חקיקה

חוק העונשין התשל"ז – 1977

פסיקה

ע"א 413/80 פלונית נ' פלוני

בג"ץ 98/831 התנועה לשמירת זכויות הדתיים והחרדים בישראל נ' היועץ המשפטי לממשלה

מאמרים

חוק הפסקת הריון, באיזו מקרים יכולה אישה לבצע הפלה ? משרד הבריאות
ד"ר יחיאל מ. "צער גופה קודם : הפלות מלאכותיות בהלכה ובחוק הישראלי"
סינקלר דניאל ההפלה במקרא ובמשפט, גיליון מספר 195.
שטרסברג. טובה, מעמד העובר במשפט הישראלי.

משפט עברי

ספרות השו"ת

הרב אליעזר מלמד, פניני הלכה פרק יב' – הפסקת הריון
שאלת יעב"ץ א, מג; ציץ אליעזר ח"ט נא, ג, ג.

ספרות הפסיקה

הרמב"ם
רש"י
← פרשנויות וציטוטים ממקורות מהימנים.

נספח מספר 1

חוק העונשין, התשל"ז-1977, סעיפים 313, 316, 317

313. איסור הפסקת הריון

מי שהפסיק ביודעין הריונה של אשה, בין בטיפול רפואי ובין בדרך אחרת, דינו - מאסר חמש שנים או קנס חמישים אלף לירות.

316. אישור

(א) הועדה רשאית, לאחר שנתקבלה הסכמתה המודעת של האשה, לתת אישור להפסקת ההריון אם ראתה שיש הצדקה לכך מחמת אחת מאלה:

(1) האשה היא למטה מגיל הנישואין, או מלאו לה ארבעים שנה;
(2) ההריון נובע מיחסים אסורים לפי החוק הפלילי או מיחסי עריות, או שהוא שלא מנישואין;

(3) הוולד עלול להיות בעל מום גופני או נפשי;

(4) המשך ההריון עלול לסכן את חיי האשה או לגרום לאשה נזק גופני או נפשי;

(5) (בוטלה).

317. הפסקת הריון במקרים מיוחדים

לא ישא רופא מוסמך באחריות פלילית בשל הפסקת הריונה של אשה אם נתקיימה אחת מאלה, ובלבד שניתנה על כך למנהל הכללי של משרד הבריאות הודעה מנומקת בכתב תוך חמישה ימים לאחר המעשה:

(1) היה צורך להפסיק את ההריון מיד, לשם הצלת חייה של האשה או כדי למנוע ממנה נזק חמור שאין לתקנו;

(2) הפסקת ההריון היתה תוך טיפול רפואי אחר בגופה של האשה ודבר ההריון לא היה ידוע לרופא קודם לכן והפסקתו היתה דרושה לאותו טיפול רפואי.

